

Parel van Vreewijk

Het Zuiderziekenhuis ontstond in de jaren twintig van de vorige eeuw, toen Rotterdam-Zuid werd ontwikkeld met het ziekenhuis als centrale voorziening in de tuinstadgordel van Vreewijk. Het complex, ontworpen door Gemeentewerken Rotterdam en in 1939 in gebruik genomen, werd in 2011 monumentwaardig verklaard, maar was nog niet beschermd. Na de verhuizing naar het nieuwe Maasstad Ziekenhuis kwam het terrein datzelfde jaar vrij voor herontwikkeling.

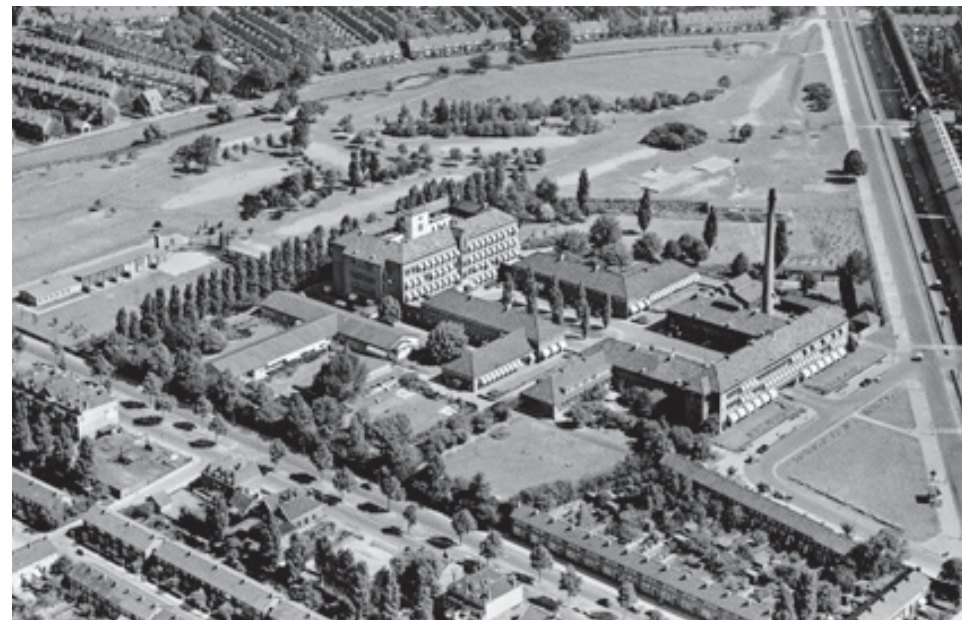
Het scheelde weinig of het Zuiderziekenhuis was verdwenen. Ontwikkelaar SWZ had plannen voor sloop en vervangende nieuwbouw met rijwoningen. In de politieke discussie over het 'historisch besef van Rotterdam' (2012-2013) stuitte dit op weerstand. Dankzij de inzet van omwonenden, BOEi en de Gemeente Rotterdam werd het complex op het laatste moment van de slopershamer gered.

Binnen zes maanden stelden wij samen met BOEi en Focus on Impact het adviesrapport Zuiderscenario's (2013) op, met drie toekomstvisies voor het gebied. Dit rapport droeg bij aan het besluit tot behoud en markeerde de geboorte van Het Zuiderhof.

Molenaar & Co Architecten won de selectie voor de herbestemming van het monumentale hoofdgebouw tot appartementencomplex met woningen. Het gebouw, ontworpen door Ad van der Steur, vormt een schakel tussen Vreewijk en het Zuiderpark en wij zijn er van overtuigd dat het de parel van buurt wordt.

Noord- en westgevel met balkons en serre's rondom de hoofdentree

Historische luchtfoto Zuiderziekenhuis

Transformatie van hoofdgebouw naar woonhof

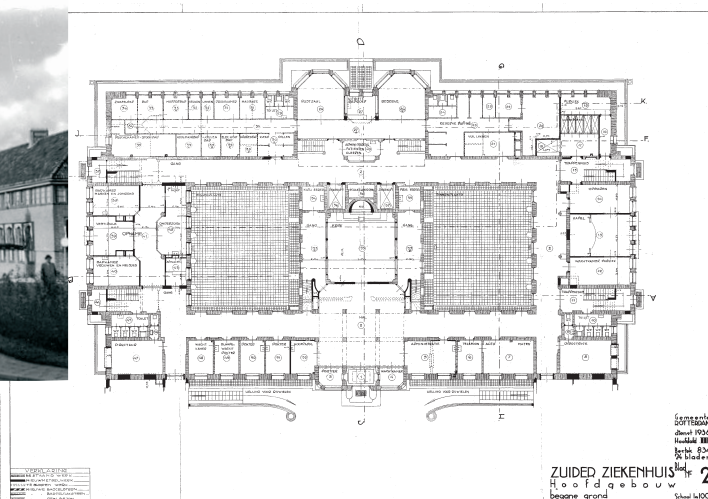
De herbestemming van 5.600 m² hoofdgebouw tot woningen vormde onze opgave. De bestaande ziekenhuisstructuur bleek uitstekend geschikt voor transformatie. Het gebouw was ontworpen met een repetitieve, flexibele opzet en had in de loop der jaren al vele aanpassingen ondergaan. Alleen de buitenmuren en de binnenwanden in lengterichting zijn dragend; de tussenliggende wanden zijn niet-dragend en konden worden verwijderd. Zo ontstond een open structuur met ruimte voor 72 koopappartementen, variërend van 30 tot 150 m² in grootte, indeling en ligging.

In het binnenhof zijn nieuwe galerijen en loopbruggen toegevoegd voor de ontsluiting van de woningen. Aan de gevels zijn ranke balkons opgehangen, passend bij het gebouw en hedendaags wooncomfort. Waardevolle elementen, zoals bakstenen gevels, ritmische vensterreeksen, glazen trappenhuisen, erkers en torenaccenten, bleven behouden. Ingrepen aan het exterieur zijn bewust terughoudend.

De nieuwe hoofdingang is gesitueerd aan de voormalige achterzijde en gemarkeerd met een transparante aanbouw en royale luifel, gericht op de nieuwe woonwijk. Op de plek van de voormalige kapel in de binnenhof is een gemeenschappelijke hal gerealiseerd. Het gebouw is installatietechnisch verduurzaamd met onder meer gevelisolatie en dubbele vloeren en kozijnen, met behoud van de kenmerkende stalen raamdetails.

Hofzijde Zuiderziekenhuis en
architectenplan met oorspronkelijke
indeling. (stadsarchief Rotterdam)

Artis impressions woningen

Kunsttoepassing

Naast de rijke architectonische detaillering, zoals de geornamenteerde geglazuurde bakstenen rond de ramen en het wapen boven de oorspronkelijke entree aan de hof, bevat het gebouw bijzondere kunstwerken. Tijdens de bouw werd een wandschildering in de koepel herontdekt en zorgvuldig gerestaureerd. Het is nu goed zichtbaar in de hal in de koepel. Daarnaast kreeg een keramisch tegeltableau van kunstenaar Ger van Iersel, afkomstig uit de gesloopte Daniël den Hoed Kliniek naast het Zuiderziekenhuis, een nieuwe plek in de algemene hal. Zo blijven deze kunstwerken niet alleen behouden, maar maken zij opnieuw deel uit van het dagelijks leven in het Zuider Carré.

Plaatsing van het tegeltableau van kunstenaar Ger van Iersel in de hal

Gerestaureerde wandschildering van Marius Richters, herontdekt tijdens de bouw